

Határozatok Tára

MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2014. november 27.¹

C-557/13. sz. ügy

**Hermann Lutz
kontra**

**Elke Bäuerle, az ECZ Autohandel GmbH-val szemben indított fizetéseképtelenségi eljárás
felszámolója minőségben**

(a Bundesgerichtshof [Németország] által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — 1346/2000/EK rendelet — 4. és 13. cikk — Hátrányt okozó jogüggyel szembeni jogorvoslat — Elévülési, jogvesztő vagy megtámadási határidők — Alaki követelmények — Az alkalmazandó jog meghatározása — A fizetéseképtelenségi eljárás megindításának időpontját követően ezen időpont előtti foglalás alapján teljesített kifizetés”

I – Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem jogi hátterét az 1346/2000/EK rendelet² jelenti. Konkrétabban, a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) által feltett kérdések alapján a Bíróságnak mindenekelőtt azzal a kérdéssel kell foglalkoznia, hogy e rendelet 13. cikke alkalmazandó-e olyan helyzetben, amikor egy adóssal szemben kibocsátott fizetési meghagyás alapján teljesített kifizetésre (a továbbiakban: megtámadott jogüggyel vagy szóban forgó jogüggyel) a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása után kerül sor. Ezt követően a Bíróságnak azt kell eldöntenie, hogy a megtámadott jogüggyelre irányadó jog (a továbbiakban: *lex causae*), a jelen esetben az osztrák jog, szabályozza-e az időmúláshoz kapcsolódó jogkövetkezményeket is. Végül a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alkalmat kínál a Bíróság számára arra, hogy megállapítsa, hogy a felszámoló megtámadási jogának gyakorlása érdekében tiszteletben tartandó alaki követelmények az 1346/2000 rendelet 13. cikkére figyelemmel szintén a *lex causae* körébe tartoznak-e.

2. Mielőtt elkezdeném az 1346/2000 rendelet 13. cikkének értelmezését, véleményem szerint célszerű megvizsgálni, hogy az említett rendelet 5. cikke milyen mértékben alkalmazandó arra a foglalási jogra, amely alapján a jelen ügyben a vitatott összeg behajtását elvégezték.

¹ — Eredeti nyelv: francia.

² — A 2000. május 29-i tanácsi rendelet (HL L 160., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 191. o.; helyesbítések: HL 2006. L 234., 43. o., HL 2007. L 49., 36. o.).

II – Jogi háttér

A – Az uniós jog

3. Az 1346/2000 rendelet (11) preambulumbekzdése szerint:

„E rendelet elismeri azt a tényt, hogy a jelentősen eltérő anyagi jogszabályok következtében nem megvalósítható egységes, az egész Közösségre kiterjedő, egyetemes hatályú fizetésképtelenségi eljárások bevezetése. Az eljárás megindításának helye szerinti állam jogának kivétel nélküli alkalmazása ilyen háttér nélkül gyakran nehézségekhez vezetne. Ez vonatkozik például a Közösségben hatályban lévő, hitelbiztosítékokról szóló jogszabályokra, amelyek jelentősen különböznek egymástól. Továbbá egyes hitelezők fizetésképtelenségi eljárásban élvezett elsőbbségi jogai néhány esetben szintén teljesen eltérőek. E rendeletnek mindezeket két különböző módon kell figyelembe vennie. Egyrészt rendelkezést kell tartalmaznia az alkalmazandó joggal kapcsolatos különös szabályokra a különösen jelentős jogok és jogviszonyok tekintetében (pl. dologi jogok és munkaszerződések). Másrészt az egyetemes hatályú fizetésképtelenségi főeljárások mellett engedélyeznie kell az olyan nemzeti eljárásokat is, amelyek hatálya csak az eljárás megindításának helye szerinti államban lévő vagyontárgyakra terjed ki.”

4. E rendelet (24) preambulumbekzdése így fogalmaz:

„A fizetésképtelenségi eljárás – amelyre általában az eljárás megindításának helye szerinti állam joga alkalmazandó – automatikus elismerése összeütközésbe kerülhet azokkal a szabályokkal, amelyek alapján az ügyleteket bonyolítják más tagállamokban. Annak érdekében, hogy az eljárás megindításának helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamokban a jogos elvárások védelme és a folyó ügyletek biztonsága biztosított legyen, rendelkezéseket kell hozni számos, a főszabály alóli kivételről.”

5. Az említett rendelet 4. cikke (2) bekezdésének f) és m) pontja előírja:

„(2) Az eljárás megindításának helye szerinti állam joga határozza meg az ilyen eljárások megindításának, lefolytatásának és befejezésének feltételeit. Különösen meg kell határozni:

[...]

f) a fizetésképtelenségi eljárásnak az egyes hitelezők által indított eljárásokra gyakorolt hatásait, a folyamatban lévő peres eljárások kivételével;

[...]

m) a valamennyi hitelezőnek hátrányt okozó jogügyletek semmisségére, megtámadhatóságára vagy hatálytalanságára vonatkozó szabályokat.”

6. Ugyanezen rendelet 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A fizetésképtelenségi eljárás megindítása nincs hatással a hitelezők vagy harmadik személyek dologi jogaira az adóshoz tartozó olyan materiális és immateriális, ingó és ingatlan vagyontárgyak tekintetében, amelyek az eljárás megindításának időpontjában egy másik tagállam területén található, legyen szó akár meghatározott vagyontárgyról, akár meghatározatlan, változó összetételű vagyontárgyak összességéről.

(2) Az első bekezdésben említett jogok különösen a következők:

- a) a vagyontárgy értékesítésének vagy értékesíttetésének joga, az e vagyonból származó bevételből vagy haszonból történő kielégítés joga, különösen zálogjog vagy jelzálogjog alapján;
- b) kizárólagos jog követelés behajtására, különösen követelésen alapított zálogjog vagy követelés biztosítéki célú engedményezése révén;

[...]

(4) Az (1) bekezdés nem zárja ki a 4. cikk (2) bekezdésének m) pontjában említett semmisségre, megtámadhatóságra vagy hatálytalanságra alapított jogérvényesítést.”

7. Az 1346/2000 rendelet 13. cikke értelmében:

„A 4. cikk (2) bekezdésének m) pontját nem kell alkalmazni, ha az összes hitelező számára hátrányos jogügylet által előnyhöz jutó személy bizonyítja, hogy:

- az adott jogügyletre egy másik tagállam joga irányadó, mint ahol az eljárást megindították,
és
- ez jog a vonatkozó esetben nem teszi lehetővé a jogügylet semmilyen megtámadását.”

8. E rendelet 20. cikkének (1) bekezdése szerint:

„(1) Az a hitelező, akinek a 3. cikk (1) bekezdésében említett eljárás megindítását követően bármely módon, különösen végrehajtással, részlegesen vagy teljesen kielégítésre került az adós tulajdonában lévő egy másik tagállam területén található vagyontárgyra vonatkozó követelése, az 5. és 7. cikkekre is figyelemmel visszatéríti a felszámolónak azt, amit megszerzett.”

B – A német jog

9. Az Insolvenzordnung (a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló német törvény, BGBl. 1994 I, 2866. o., a továbbiakban: InsO) 88. cikke a következőket írja elő:

„Amennyiben a fizetéseképtelen személy hitelezője a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelmet megelőző hónap során, vagy azt követően a végrehajtás eredményeként az adós fizetéseképtelenségi eljárás tárgyát képező vagyonára vonatkozó biztosítékot kapott, az eljárás megindítása eredményeként e biztosíték hatályát veszti.”

C – Az osztrák jog

10. Az Insolvenzordnung (a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló osztrák törvény, RGBL. 1914, 337. o., a továbbiakban: IO) a következőképpen rendelkezik:

„(1) A megtámadásra érvényesen csak bíróság előtti keresetben lehet hivatkozni [...].

(2) A megtámadási keresetet jogvesztés terhe mellett a fizetéseképtelenségi eljárás megindításától számított egy éven belül lehet előterjeszteni. [...].”

III – Ténybeli háttér

11. Az ECZ GmbH tettnangi (Németország) székhelyű német társaság. E társaság család autókereskedelmet folytatott piramis-elvre épülő rendszer formájában. Annak érdekében, hogy az osztrák piacon működhessen, ezen anyavállalat egy leányvállalatot vett igénybe, a bregenzi (Ausztria) székhelyű osztrák ECZ Autohandel GmbH-t (a továbbiakban: adós társaság). Az alapeljárásban felülvizsgálatot előterjesztő fél, H. Lutz osztrák lakos az adós társaság ügyfelei közé tartozott, egy gépkocsit vásárolt tőle.

12. Mivel az adós társaság nem teljesítette az említett jármű megvásárlása érdekében kötött szerződést, 2008. március 17-én H. Lutz 9566 euróról és annak kamatairól szóló végrehajtható fizetési meghagyást bocsátatott ki a Bezirksgericht Bregenzcel (bregenzi körzeti bíróság, Ausztria) az adós társasággal szemben.

13. 2008. május 20-án a Bezirksgericht Bregenz engedélyezte a végrehajtást, amelynek keretében lefoglalták az adósnak egy ausztriai banknál vezetett három bankszámláját. A végrehajtási eljárásról 2008. május 23-án értesítették a Sparkasse Feldkirchet (Ausztria) (a továbbiakban: az adós társaság bankja).

14. 2008. április 13-án maga az adós társaság kérte a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását. 2008. augusztus 4-én az Amtsgericht Ravensburg (ravensburgi elsőfokú bíróság, Németország) fizetéseképtelenségi eljárást indított az adós társasággal szemben Németországban. Az alapeljárás ellenérdekű fele, E. Bäuerle, aki németországi lakos, ezen eljárás jelenlegi felszámolója.³

15. 2009. március 17-én az adós társaság bankja a foglalás alapján kifizette H. Lutznak a vita tárgyát képező 11 778,48 eurót. Ezt megelőzően az akkori felszámoló 2009. március 10-i levelével közölte, hogy bár nem fog az említett bankkal szemben megtérítési igényt érvényesíteni, fenntartja magának a fizetéseképtelenséggel kapcsolatos megtámadási jogot.

16. 2009. június 3-i levelével, azaz mintegy tíz hónappal a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása után az akkori felszámoló bejelentette a fizetéseképtelenséggel kapcsolatos megtámadást a 2008. május 20-án engedélyezett végrehajtás és a 2009. március 17-i kifizetés tekintetében. Ugyanakkor bírósági kereset előterjesztésére csak a 2009. október 23-án kézbesített keresetlevél révén került sor. Keresetében E. Bäuerle a német bíróságok előtt a bevételezett összeg csődtömegbe történő visszafizetését kérte.

17. A Landgericht Ravensburg (ravensburgi tartományi bíróság, Németország) helyt adott e kérelemnek. Az e határozattal szemben H. Lutz által benyújtott fellebbezés nem járt sikerrel. Felülvizsgálati kérelemben H. Lutz továbbra is a kereset elutasítását kérte.

18. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a felülvizsgálati kérelem sikere az 1346/2000 rendelet 13. cikkének értelmezésétől függ, feltéve hogy e rendelkezés alkalmazandó a jelen ügyben. E rendelet 4. cikke (2) bekezdésének m) pontja ugyanis kimondja, hogy a valamennyi hitelezőnek hátrányt okozó jogügyletek semmisségét, megtámadhatóságát vagy hatálytalanságát a fizetéseképtelenségi eljárásra alkalmazandó jog (a továbbiakban: *lex fori concursus*) szabályozza. Ugyanezen rendelet 13. cikke értelmében azonban e rendelkezést nem kell alkalmazni, ha az összes hitelező számára hátrányos jogügylet által előnyhöz jutó személy bizonyítja, hogy az adott jogügyletre egy másik tagállam joga irányadó, mint ahol az eljárást megindították, és e jog a vonatkozó esetben nem teszi lehetővé a jogügylet semmilyen megtámadását.

3 — Noha a „syndic” [felszámoló] és „masse” [csődtömeg, fizetéseképtelenségi eljárás tárgyát képező vagyon] kifejezéseket 1985 óta nem használják a francia csődjogban, azokat az 1346/2000 rendelet francia változata használja.

19. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a *lex fori concursus*, vagyis a jelen ügyben a német jog szabályait alkalmazva a szóban forgó jogügyletet nem lehet megtámadni, mivel csak azok a jogügyletek támadhatók meg, amelyeket a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtt végeztek.⁴ Márpedig a lefoglalt számlakövetelés kifizetésére csak az eljárás megindítását követő hét hónap elteltével került sor. Ugyanakkor a számlakövetelésen fennálló, foglaláson alapuló zálogjog csak a 2008. április 13-án benyújtott fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelmet követően jött létre, és így az InsO 88. §-ának megfelelően hatálytalanná vált a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának időpontjában. A lefoglalt számlakövetelés ezt követő kifizetése tehát szintén érvénytelen.⁵ Ezenkívül, bár az 1346/2000 rendelet 5. cikke szerint a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása nincs hatással a hitelező dologi jogaira, e cikk a (4) bekezdése szerint nem zárja ki a szóban forgó jogügylet semmisségét, megtámadhatóságát vagy hatálytalanságát.

20. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból ugyanakkor kitűnik, hogy H. Lutz arra hivatkozott, hogy egy jogvesztő határidő lejárta miatt a megtámadott jogügyletre irányadó jog⁶ az 1346/2000 rendelet 13. cikke értelmében nem teszi lehetővé a vitatott összeg kifizetésének semmilyen megtámadását. Ugyanis, bár az osztrák jog releváns rendelkezései szerint a számlakövetelésekből 2009. március 17-én teljesített kifizetés főszabály szerint először megtámadható volt,⁷ a megtámadási kereset nem járt volna sikerrel, mert az IO 43. §-ának (2) bekezdése egyéves jogvesztő határidőt ír elő a fizetéseképtelenségi eljárás megindításától az ilyen, a fizetéseképtelenségen alapuló megtámadási kereset benyújtására.

21. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben megjegyzi, hogy a német jog szerint a megtámadási kereset benyújtásának határideje három év, és ezt tiszteletben tartották.

IV – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

22. E körülmények között a Bundesgerichtshof a Bíróság Hivatalánál 2013. október 29-én nyilvántartásba vett, 2013. október 10-i határozatával felfüggesztette az eljárást, és a következő kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

- „1. Alkalmazandó-e [az 1346/2000] rendelet 13. cikke, ha a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtt lefoglalt összeg felszámoló által megtámadott kifizetésére csak az eljárás megindítása után került sor?
2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: a megtámadott jogügyletre irányadó jog (*lex causae*) elévülési, megtámadási és jogvesztő határidőire is vonatkozik-e [az 1346/2000] rendelet 13. cikke szerinti kifogás?

4 – Az InsO 129. §-ának (1) bekezdése.

5 – Az InsO 91. §-ának (1) bekezdése.

6 – A kérdést előterjesztő bíróság szerint a zálogjog a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban keletkezett. A lefoglalt számlakövetelés megfizetésére alkalmazandó jog tehát azon tagállam joga, ahol a kifizetés joghatásokat vált ki, vagyis az osztrák jog.

7 – Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az osztrák jog szerint megtámadható a fizetéseképtelenség bekövetkezését vagy a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelem benyújtását követően végzett olyan jogügylet, amelynek útján a fizetéseképtelenségi eljárás hitelezője biztosítékhoz vagy kielégítéshez jutott, ha tudott vagy tudnia kellett a fizetéseképtelenségről vagy a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelemről. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a vita tárgyát képező összeg kifizetése olyan időpontban juttatta kielégítéshez H. Lutzot, amikor ez utóbbi a felszámoló 2009. március 10-i levele alapján tudott a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelemről. A tárgyaláson H. Lutz képviselője mindazonáltal azt állította, hogy az osztrák jogban a megtámadási kereset benyújtása tekintetében a kezdő időpont a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása. Ettől az időponttól teszik ugyanis egyrészt közzé az eljárást, és így ettől kezdődően szerezhet tudomást a hitelező az adós fizetéseképtelenségéről, másrészt pedig ez a kezdő időpontja a bírósági kereset benyújtására nyitva álló egyéves jogvesztő határidőnek. Ezzel szemben a német jogban a kezdő időpont az eljárás megindítása iránti kérelem benyújtásának időpontja, és a megtámadási kereset benyújtására nyitva álló határidő három év. Lásd továbbá a jelen indítvány 81–83. pontját.

3. A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén: a *lex causae* alapján határozandók-e meg az igény érvényesítése során [az 1346/2000] rendelet 13. cikke értelmében figyelembe veendő eljárási szabályok is, vagy a *lex fori concursus* alapján határozandók-e meg ezek?"

23. Az alapeljárás felei, a Németországi Szövetségi Köztársaság, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Portugál Köztársaság, valamint az Európai Bizottság terjesztettek elő írásbeli észrevételeket.

24. Az alapeljárás felei, a Németországi Szövetségi Köztársaság, a Spanyol Királyság, valamint a Bizottság terjesztettek elő szóbeli észrevételeket a 2014. szeptember 18-án tartott tárgyaláson.

V – Elemzés

A – Az 1346/2000 rendelet 5. cikkének alkalmazhatóságáról

25. A jelen, összetett jogi háttérű ügy azt a kérdést veti fel, hogy alkalmazható-e az 1346/2000 rendelet 13. cikke a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtt létrejött, foglaláson alapuló zálogjog alapján az említett eljárás megindítását követően teljesített kifizetésre. E kérdés megválaszolása érdekében, és figyelemmel arra, hogy a hátrányt okozó jogügylet a jelen esetben a foglaláson alapuló zálogjog keletkezése,⁸ el kell döntenie, hogy egy olyan vagyontárgyra vonatkozó dologi jog, amely az eljárás megindításának időpontjában egy másik tagállam területén található, hatálytalanná válik-e a *lex fori concursus* alapján az eljárás megindítását követően.

26. Mindenekelőtt emlékeztetek arra, hogy az elé terjesztett ügy konkrét tényállásának a megállapítása és megítélése, valamint a nemzeti jog értelmezése és alkalmazása a kérdést előterjesztő bíróság kizárólagos hatáskörébe tartozik.⁹

27. E körülmények között, noha a kérdést előterjesztő bíróság az 1346/2000 rendelet 13. cikkének értelmezésével kapcsolatban tesz fel kérdést a Bíróságnak, álláspontom szerint előzetesen meg kell vizsgálni, hogy a foglaláson alapuló zálogjog valóban dologi jogot jelent-e, és ebből következően azt, hogy a jelen ügyben teljesülnek-e az említett rendelet 5. cikkében szereplő feltételek. H. Lutz ugyanis csak akkor nem köteles visszatéríteni a garantált követelés értékét a fizetéseképtelenségi eljárás tárgyát képező vagyongra, ha a foglaláson alapuló zálogjog dologi jog, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell eldöntenie.¹⁰ Egy jog dologi jognak minősítése tehát előfeltétele az 1346/2000 rendelet 13. cikke jelen ügyben való alkalmazásának.

28. Ebből következően először az adós társaság számlaköveteléseinek fennálló, foglaláson alapuló zálogjog dologi jognak való minősítését vizsgálom meg, majd másodsorban tisztázom a dologi jogok számára az említett rendelet 5. cikkének (4) bekezdésében biztosított védelem terjedelmét.

8 — A jelen ügyben a vitatott összeg kifizetésének végrehajtása a foglaláson alapuló zálogjog létrejöttének következménye. Ennélfogva a foglaláson alapuló zálogjogot kell a hátrányt okozó jogügyletnek tekinteni.

9 — Econord-ítélet (C-182/11 és C-183/11, EU:C:2012:758, 21. pont).

10 — Lásd az 1346/2000 rendelet (25) preambulumbekzdését és 20. cikkét, valamint a jelen indítvány 19. lábjegyzetét.

1. Az adós társaság számlakövetelésein fennálló, foglaláson alapuló zálogjognak az 1346/2000 rendelet 5. cikkére tekintettel való minősítéséről

29. Az 1346/2000 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése értelmében a fizetéseképtelenségi eljárásra és joghatásaira annak a tagállamnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén az ilyen eljárást megindítják (*lex fori concursus*). Mint azt ugyanezen rendelet (23) preambulumbekzdése kimondja, e jog határozza meg a fizetéseképtelenségi eljárások megindításának, lefolytatásának és befejezésének összes feltételét.¹¹

30. Ugyanakkor a bizalomvédelem és a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállamtól eltérő más tagállamokban folyó ügyletek jogbiztonságának védelme érdekében az 1346/2000 rendelet az 5–15. cikkében bizonyos számú kivételt határoz meg az említett kollíziós szabály alól egyes olyan jogok és jogviszonyok tekintetében, amelyeket a rendelet (11) preambulumbekzdése értelmében különösen jelentősnek kell tekinteni.¹² Így többek között a dologi jogokkal kapcsolatban az említett rendelet 5. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása nincs hatással a hitelezők vagy harmadik személyek dologi jogaira az adós olyan vagyontárgyai tekintetében, amelyek az eljárás megindításának időpontjában valamely másik tagállam területén találhatók.¹³

31. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint e rendelkezés tartalmát az 1346/2000 rendelet (11) és (25) preambulumbekzdése teszi világossá, amelyek szerint a dologi jogok esetében szükség van „az eljárás megindításának helye szerinti állam jogától eltérő” külön kapcsoló szabályra, mivel ezeknek a jogoknak komoly jelentőségük van a hitelezésben. Így a (25) preambulumbekzdés szerint az ilyen dologi jog alapját, érvényességét és hatályát általában az említett jog tárgyát képező dolog fekvésének helye szerinti jog (*lex rei sitae*) alapján kell meghatározni, és azokat nem befolyásolhatja a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása.¹⁴ Következésképpen az említett rendelet 5. cikkének (1) bekezdését olyan rendelkezésként kell értelmezni, amely az eljárás megindításának helye szerinti állam jogának szabályától eltérve lehetővé teszi, hogy a hitelezők vagy harmadik személyek dologi jogaira az adós bizonyos vagyontárgyai tekintetében annak a tagállamnak a jogát alkalmazzák, amelynek területén a kérdéses dolog fekszik (*lex rei sitae*).¹⁵ Az e cikkben biztosított védelem csak azokra a dologi jogokra terjed ki, amelyek az adós olyan vagyontárgyaira vonatkoznak, amelyek a

11 — ERSTE Bank Hungary ítélet (C-527/10, EU:C:2012:417, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

12 — Uo., 39. pont. Lásd továbbá az 1346/2000 rendelet (24) preambulumbekzdését.

13 — Rámutatok, hogy az 1346/2000 rendelet 5. cikke azt feltételezi, hogy a vagyontárgyakat nem csalárd célzattal helyezték el a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának tagállamától eltérő tagállamban. Lásd e tekintetben a fizetéseképtelenségi eljárásokról szóló egyezményre vonatkozó jelentés (a továbbiakban: Virgós–Schmit jelentés) 105. pontját, valamint Ingelmann, T., „Article 5”, *European Insolvency Regulation*, K. Pannen (szerk.), De Gruyter Recht, Berlin, 2007, 252. o. E tekintetben ki kell emelni, hogy bár a Virgós–Schmit jelentés csak a fizetéseképtelenségi eljárásokról szóló egyezményre vonatkozik, hasznos elemeket tartalmaz az 1346/2000 rendelet értelmezése szempontjából is. Lásd ebben az értelemben: Jacobs főtanácsnok Eurofood IFSC ügyre vonatkozó indítványa (C-341/04, EU:C:2005:579, 2. pont).

14 — ERSTE Bank Hungary ítélet (EU:C:2012:417, 41. pont).

15 — Uo., 42. pont.

fizetéseképtelenségi eljárás megindításának időpontjában az eljárás megindításának tagállamától eltérő tagállamban található.¹⁶ Az 1346/2000 rendelet 5. cikke ugyanis nem kollíziós szabály, hanem „negatív” anyagi jogi szabály,¹⁷ amelynek célja a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőzően megszerzett dologi jogok védelmének biztosítása.¹⁸

32. Ennélfogva felmerül egy előzetes kérdés: a számlakövetelésen fennálló, foglaláson alapuló zálogjog a jelen ügyben olyan dologi jognak minősíthető, amelynek H. Lutz a jogosultja?

33. A foglaláson alapuló zálogjog minősítését illetően már most megjegyzem, hogy az 1346/2000 rendelet az 5. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglalt rendelkezésekre is figyelemmel visszautal a nemzeti jogra.

34. Először egy jog dologi jognak a minősítése arra a nemzeti jogra tartozik, amely a fizetéseképtelenségi eljárást megelőzően alkalmazandó kollíziós szabályok értelmében a dologi jogokat szabályozza (*lex rei sitae*).¹⁹ E dologi jogok keletkezését, érvényességét és terjedelmét tehát annak a helynek a joga szabályozza, ahol a dologi jog tárgyát képező vagyontárgy található.²⁰

35. Másodsor, miután a *lex rei sitae* alapján megállapítást nyert a vizsgált jog dologi jellege, ellenőrizni kell, hogy e jog megfelel-e az 1346/2000 rendelet 5. cikke (2) és (3) bekezdése alkalmazási feltételeinek. Ezek az önálló minősítési feltételek²¹ tehát e rendelet 5. cikkének alkalmazása szempontjából korlátozzák egy alanyi jog nemzeti jogban történő dologi jognak minősítését.²²

36. Az alapeljárást illetően a Bíróság elé terjesztett iratokban szereplő, a tárgyaláson is megerősített körülményekből először kitűnik, hogy az osztrák jog szerint a végrehajtási zálogjog olyan dologi jog, amely a fizetési meghagyást tartalmazó végzés adóssal való közlésén alapul.²³

16 — Annak érdekében, hogy az 1346/2000 rendelet 5. cikke érvényesülhessen, e rendelkezés teleológiai értelmezése azt igényelné, hogy a dologi jog létrejöttéhez szükséges valamennyi jogügyletet a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőzően teljesítsék. Lásd: Virgós–Schmit jelentés, 95. pont; Virgós Soriano, M. és Garcimartín Alférez, F. J., *Comentario al Reglamento europeo de insolvencia*, Thomson-Civitas, Madrid, 2003, 96. és 101. o., valamint Moss, G., Fletcher, I. F. és Isaacs, S., *The EC Regulation on Insolvency Procedures: A Commentary and Annotated Guide*, Oxford University Press, 2. kiadás, 2009, 287. o.

17 — E rendelkezés anyagi jogi jellegéről lásd: Virgós–Schmit jelentés, 99. pont; Virgós Soriano, M., és Garcimartín Alférez, F. J., *i.m.*, 105. o.; Ingelmann, T., „Article 5”, *i.m.*, 250. o.; Moss, G., Fletcher, I. F. és Isaacs, S., *i.m.*, 286. o.; Hess, B., Oberhammer, P. és Pfeiffer, T., *European Insolvency Law. The Heidelberg-Luxembourg-Vienna Report on the Application of the Regulation No 1346/2000/EC on Insolvency Proceedings*, Beck-Hart-Nomos, C. H., München/Oxford, 2014 (a továbbiakban: Heidelberg-Luxembourg-Bécs jelentés), 178. o., és Klyta, W., *Uznanie zagranicznych postępowani upadłościowych*, Oficyna Wolters Kluwer business, Varsó, 2008, 149. o.

18 — A German Graphics Graphische Maschinen ítéletben az 1346/2000 rendelet 5. cikkéhez hasonló 7. cikke kapcsán a Bíróság ugyanis megállapította, hogy „[m]ásképpen fogalmazva, az említett rendelkezés csupán olyan anyagi jogi szabálynak minősül, amely az eladó védelmét szolgálja a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti államtól eltérő tagállam területén található vagyontárgyak tekintetében” (C-292/08, EU:C:2009:544, 35. pont). A Heidelberg-Luxembourg-Bécs jelentés szerint (181. o.) 17 tagállamban a jogtudományban uralkodó többségi vélemény anyagi jogi szabálynak tekintette az 5. cikket.

19 — Ingelmann, T., „Article 5”, *i.m.*, 253. o.

20 — Virgós–Schmit jelentés, 95. és 100. pont. Az 1346/2000 rendelet 5. cikke azt mondja ki, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás nem érinti a más tagállamban található vagyontárgyakon fennálló dologi jogokat, nem pedig azt, hogy az eljárás hatálya nem terjed ki az e jogok által védett, más tagállamban található vagyontárgyakra (vagy követelésekre). Mivel a főeljárás általános eljárás, így kiterjed az adós valamennyi vagyontárgyára. Ez akkor fontos, ha a biztosíték értéke meghaladja a dologi jog által biztosított követelés értékét. Ily módon, másodlagos eljárás indítása hiányában a hitelező köteles visszatéríteni a főeljárás felszámolója számára a vagyontárgyak értékesítéséből fennmaradó esetleges többletet (lásd az 1346/2000 rendelet (25) preambulumbekzdését és 20. cikkét). Ezzel szemben, amennyiben a követelést fedezi a biztosíték értéke, az a hitelező, aki kielégítésben részesült a dologi jogok által biztosított követeléseinek tekintetében, nem köteles semmit sem visszatéríteni a többi hitelezőnek. Lásd ebben az értelemben: Virgós–Schmit jelentés, 99. és 173. pont; Virgós Soriano, M. és Garcimartín Alférez, F. J., *i.m.*, 106. és 236. o. Lásd továbbá ebben az értelemben: Moss, G., Fletcher, I. F. és Isaacs, S., *i.m.*, 286. o., valamint Porzycki, M., *Zabezpieczenia rzeczowe w transgranicznym postępowaniu upadłościowym w Unii Europejskiej, Czasopismo kwartalne całego prawa handlowego, upadłościowego oraz rynku kapitałowego*, NR 3 (5) 2008, 405. o.

21 — Lásd e tekintetben: Veder, P. M., *Cross-border insolvency proceedings and security rights: a comparison of Dutch and German law, the EC Insolvency Regulation and the UNCITRAL Model Law on Cross-Border Insolvency*, Deventer, 2004, 334–336. o.: „An independent interpretation of rights in rem is facilitated by the references that the second paragraph contains of the types of rights Art. 5 IR refers to”. Lásd továbbá: Klyta, W., *i.m.*, 150. o.

22 — Virgós, M., és Garcimartín, F., *i.m.*, 96. o.: „Its function [of article 5] is to operate as a limit to the characterization of a right as a right in rem for the purposes of Article 5. Only those rights conferred by national laws that conform to its typological characterization are protected by Article 5.1 of Regulation”.

23 — A jogelmélet szerint az 1346/2000 rendelet 5. cikke értelmében vett dologi jogok közé nemcsak a jogügyletből származó dologi jogok tartoznak, hanem azok is, amelyek *ipso iure* keletkeznek és jönnek létre, Porzycki, M., *i.m.*, 405. o.

37. E tekintetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kiemeli, hogy egy ausztriai bíróság 2008. május 20-án engedélyezte a végrehajtást, amelynek keretében lefoglalták az adós társaság három bankszámláját ausztriai bankjánál. A végrehajtási eljárásról szóló okirat 2008. május 23-án érkezett meg ugyanezen bankhoz. Ekképpen a kérdést előterjesztő bíróság megállapításai szerint az osztrák jognak megfelelően²⁴ a foglaláson alapuló zálogjoggal megszerzett elsőbbségi jog csődbiztos, mert az már több mint hatvan napja fennállt a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőzően. E bíróság szerint a H. Lutz számára elismert elsőbbségi jog lehetővé tette a lefoglalt számlakövetelés részére történő kifizetését.²⁵

38. Másodsor, ahogy az 1364/2000 rendelet 5. cikkének (2) bekezdéséből is kitűnik, a dologi jog magában foglalja többek között a „kizárólagos jog[ot] követelés behajtására, különösen követelésen alapított zálogjog vagy követelés biztosítéki célú engedményezése révén”,²⁶ ami az osztrák jogban kiterjed egy számlakövetelés lefoglalására is. Ekképpen H. Lutz védelmét főszabály szerint biztosítja az adós társaság számláin fennálló, a követelés fedezését célzó végrehajtási jog, oly módon, mintha az Németországban nem képezne fizetéseképtelenségi eljárás tárgyát. A jelen ügyben, noha a szóban forgó kifizetés először megtámadható volt az osztrák fizetéseképtelenségi jog alapján,²⁷ a kérdést előterjesztő bíróság szerint²⁸ azonban e megállapítás semmilyen módon nem prejudikálja az 1346/2000 rendelet 5. cikkére figyelemmel a foglaláson alapuló zálogjog dologi jognak minősítését.

39. Másrészt az adós vagyontárgyának a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának időpontjában történő elhelyezkedését illetően az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az is kitűnik, hogy 2008. augusztus 4-én az adós társaság azon vagyontárgya, amelyre a foglaláson alapuló zálogjog vonatkozott, vagyis a vitatott összeg, az említett adós társaság ausztriai bankszámláin volt megtalálható.²⁹

40. Következésképpen úgy vélem, hogy az 1346/2000 rendelet 5. cikkében szereplő feltételek a jelen ügyben teljesülnek, aminek vizsgálata minden esetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata, mivel ez rendelkezik kizárólagos hatáskörrel az elé terjesztett jogvita tényállásának értékelésére.

2. A dologi jogok védelme az 1346/2000 rendelet 5. cikkének (4) bekezdésére figyelemmel: a hátrányos jogügyletek

41. Itt emlékeztetek arra, hogy mivel a harmadik személyek dologi jogainak védelme, és így mentességük viszonylagos, az említett jogok kizárása a *lex fori concursus* területéről nem abszolút érvényű.

24 — A fizetéseképtelenségi eljárásokról szóló osztrák törvény (öBGBI. I 2007/73) 11. §-a (1) bekezdésének és 12. §-a (1) bekezdése első mondatának az alapeljárás tényállása idején hatályos változata.

25 — Uo., a 48. § (1) bekezdése. A kérdést előterjesztő bíróság azt is kiemeli, hogy a H. Lutz részére teljesített kifizetés folytán a foglaláson alapuló zálogjog megszűnt az osztrák polgári törvénykönyv („Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch”) 469. §-ának analógia útján történő alkalmazása alapján, és az így a továbbiakban nem támadható meg. Ezzel kapcsolatban lásd a 7. lábjegyzetet.

26 — Alkalmazásának megkönnyítése érdekében az 1346/2000 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése tartalmazza azon jogok listáját, amelyeket főszabály szerint a nemzeti jogszabályoknak dologi jogoknak kell tekinteniük. E lista tehát nem kimerítő. E tekintetben lásd: Virgós–Schmit jelentés, 103. o., valamint Moss, G., Fletcher, I. F. és Isaacs, S., *i.m.*, 287. o.

27 — Lásd e kérdésben a jelen indítvány 7. lábjegyzetét.

28 — Lásd továbbá a jelen indítvány 20. pontját.

29 — Álláspontom szerint célszerű emlékeztetni arra, hogy a dologi jogok területén az elhelyezkedés azt a helyet jelenti, ahol a jogok által érintett vagyontárgy található. Ezenkívül az 1346/2000 rendelet 5. cikkének hatálya alá azok a dologi jogok tartoznak, amelyek a követelésekre vonatkoznak. Lásd ebben az értelemben: Virgós, M., és Garcimartín, F., *The European Insolvency Regulation: Law and Practice*, Kluwer Law International, Hága, 2004, 103. o.

42. Először is az 1346/2000 rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt szabály nem jelenti akadályát annak, hogy a felszámoló egy másodlagos eljárás megindítását kérje abban a tagállamban, amelyben a vagyontárgyak találhatóak, amennyiben az adósnak e tagállamban telephelye van.³⁰ Az ilyen másodlagos eljárás ugyanolyan joghatásokkal jár a dologi jogokra nézve, mint egy főeljárás.³¹

43. Másodszer az 1346/2000 rendelet 5. cikkének (4) bekezdése kivétel alóli kivételt állapít meg, amikor azt írja elő, hogy az (1) bekezdés nem zárja ki a rendelet 4. cikke (2) bekezdésének m) pontjában említett semmisségre, megtámadhatóságra vagy hatálytalanságra alapított jogérvényesítést. Ekképpen a *lex fori concursus* alkalmazandó akkor, ha a dologi jogok keletkezése vagy gyakorlása ellentétben áll a fizetéseképtelenségi eljárás érdekeivel, a jogügyletek pedig a hitelezők összessége számára hátrányos jogügyleteknek tekinthetők. E cikk tehát a jelen ügyben szereplőhöz hasonló, a fizetéseképtelenségi eljárás szabályain, nem pedig az általános jogi szabályokon alapuló megtámadási keresetekre vonatkozik (rendes polgári jogi és kereskedelmi jogi keresetek) Ez utóbbiak az általános kollíziós szabályokat követik. Ugyanakkor ezek az általános jogi keresetek csak annyiban fogadhatók el, amennyiben azt a *lex fori concursus* lehetővé teszi.³²

44. Az alapszabály az 1346/2000 rendelet 4. cikke szerint az, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása szerinti tagállam joga szabályozza a valamennyi hitelező érdekeinek hátrányt okozó jogügyletek esetleges semmisségét, megtámadhatóságát vagy hatálytalanságát. A jelen ügyben E. Bäuerle által előterjesztett megtámadási keresetre tehát a német jog vonatkozik. Ez az alkalmazandó jog határozza meg azokat a feltételeket, amelyek mellett a valamennyi hitelező érdekeinek hátrányt okozó jogügyletek szankcionálhatók (semmisség, megtámadhatóság), e szankciók szabályait (*ipso iure* vagy a felszámoló keresete alapján, visszaható hatállyal vagy anélkül stb. alkalmazhatók), valamint jogkövetkezéseiket (pl. a megtámadási keresettel szembesülő harmadik személy jogállása).³³

45. E tekintetben a német jogban az InsO 88. §-a azt írja elő, hogy amennyiben a fizetéseképtelen személy hitelezője a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelmet megelőző hónap során, vagy azt követően a végrehajtás eredményeként az adós fizetéseképtelenségi eljárás tárgyát képező vagyona vonatkozó biztosítékot kapott, az eljárás megindítása eredményeként e biztosíték hatályát veszti. Fontos tehát kiemelni, hogy a fent hivatkozott cikk tehát az adós vagyont érintő biztosíték *ipso iure* semmisségére vonatkozik, a felszámoló bármilyen keresete nélkül. Ez felvet egy, az alapeljárás eldöntése szempontjából döntő kérdést, amelyet a tárgyaláson egy, a Bíróság által feltett, szóban megválaszolendő kérdést követően vitattak meg: a német jog e szabálya a kérdést előterjesztő bíróság állításának megfelelően valóban az 1346/2000 rendelet 5. cikke (4) bekezdésének hatálya alá tartozik? Másként fogalmazva, az adós vagyont terhelő dologi jog *ipso iure* semmissége e rendelet 5. cikke (4) bekezdésének hatálya alá tartozik, amely a *lex fori concursus* alkalmazását írja elő a 4. cikk (2) bekezdésének m) pontjában hivatkozott semmisségre, megtámadhatóságra vagy hatálytalanságra vonatkozó bírósági keresetekre?

46. Véleményem szerint igen.

47. Mindenekelőtt, ahogy az kitűnik a jelen indítvány 25–40. pontjában szereplő elemzésből, valamint a német kormány és a Bizottság által a tárgyaláson tett észrevételekből, az InsO 88. §-ának tárgya, vagyis az, hogy végrehajtás révén az adós fizetéseképtelenségi eljárás tárgyát képező vagyona vonatkozó biztosítékot nyújtsanak, az 1346/2000 rendelet 5. cikkének hatálya alá tartozik.

30 — Az ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratok nem nyújtanak semmilyen információt egy Ausztriában megindított másodlagos eljárást illetően.

31 — Lásd ebben az értelemben Moss, G., Fletcher, I. F. és Isaacs, S., *i.m.*, 287. o. Lásd továbbá az 1346/2000 rendelet 27. cikkét.

32 — Virgós Soriano, M. és Garcimartín Alférez, F. J., *i.m.*, 135. o., valamint Virgós, M. és Garcimartín, F., *i.m.*, 135. o.

33 — Virgós–Schmit jelentés 135. pont; Virgós Soriano, M. és Garcimartín Alférez, F. J., *i.m.*, 135. o.; Pannen, K. és Riedemann, S., „Article 4”, *i.m.*, 228. o., valamint Klyta, W., *i.m.*, 175. o.

48. Ezenkívül a Virgós–Schmit jelentés 91. és 106. pontjában láthatóan a keresetek 1346/2000 rendelet 5. cikke (4) bekezdésében szereplő fogalmának kiterjesztő értelmezését fogadja el. Ekképpen „valamennyi hitelezőnek hátrányt okozó jogügylet lehet egy adott hitelező vagy harmadik személy javára alapított dologi jog. Ilyen esetekben [az 1346/2000 rendeletnek] a jogügyletek semmisségére, megtámadhatóságára vagy hatálytalanságára vonatkozó kereseteket érintő általános szabályai alkalmazandók (a 4. cikk (2) bekezdésének m) pontja és a 13. cikk)”.³⁴ E tekintetben a német kormány a tárgyaláson előadta, hogy az eltérő bánásmód azon rendelkezések tekintetében, amelyek *ipso iure* semmisséget írnak elő, illetve amelyek bírósági keresetet követelnek meg, nem felel meg az 1346/2000 5. cikke (4) bekezdése céljának, illetve szellemének sem.

49. Végül, ahogy azt a német kormány és a Bizottság megalapozottan fejtette ki, az, hogy a semmisségi „jogérvényesítésre” hivatkozás tekintetében eltérés van a különböző nyelvi változatok között, nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy az 1346/2000 rendelet 5. cikke (4) bekezdésének hatálya kizárólag a bírósági keresetekre vonatkozik. E cikket az említett rendelet 4. cikke (2) bekezdésének m) pontjával együttesen kell értelmezni, amely pedig a „jogügyletek semmisségére, megtámadhatóságára vagy hatálytalanságára vonatkozó szabályok[ra]”³⁵ hivatkozik, nem pusztán a „semmisségre, megtámadhatóságra vagy hatálytalanságra alapított jogérvényesítés[re]”. Tehát a nemzeti jog határozza meg, hogy a semmisség, megtámadhatóság vagy hatálytalanság bírósági kereset, törvényi előírás³⁶ vagy jogi aktus eredménye-e. Ugyanakkor, függetlenül attól, hogy a nemzeti jog először megsemmisítés iránti kereset benyújtását írja elő, vagy pedig a felszámolás megindításáról szóló határozat automatikus semmisséget³⁷ von maga után, amennyiben ez szükséges,³⁸ az eljárás megindításának helye szerinti állam joga (a jelen esetben a német jog) a hátrányos jogügyletre rendszeren alkalmazandó jog (a jelen esetben az osztrák jog) helyébe lép.³⁹

50. Ekképpen a kérdést előterjesztő bíróság szerint az ausztriai bankszámlák lefoglalása az InsO 88. §-a alapján érvénytelen volt pusztán azért, mert e foglalásra a fizetésképtelenségi eljárás megindítására irányuló németországi kérelmet követően került sor. Következésképpen a számlakövetelések tekintetében az eljárás megindítása előtt megszerzett, foglaláson alapuló zálogjog főszabály szerint a megindítást követően a *lex fori concursus* alapján hatályát veszti.⁴⁰

51. Márpedig az 1346/2000 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének m) pontját a 13. cikkel együttesen kell értelmezni. A *lex fori concursus* alkalmazását tehát a *lex causae* alapján el lehetne vetni. Éppen ez képezi az általam az alábbiakban megvizsgált előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés tárgyát.

34 — Bár e jelentés jogi aktusokra hivatkozik, nem látom okát, hogy miért kellene kizárni az 1346/2000 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének m) pontjának és 13. cikkének hatálya alól azokat a joghatásokat, amelyek *ipso iure* állnak be, vagy eljárási jellegűek.

35 — Lásd: Seagon-ítélet (C-339/07, EU:C:2009:83, 28. pont), a bíróságok joghatóságát illetően, a fizetésképtelenségre alapított megtámadási keresetek kapcsán.

36 — Dammann, R., „Article 13”, *i.m.*, 291. o.: „Some legal systems automatically void any secured rights that have been granted within a specific period prior to the opening of insolvency proceedings. Whether such legal provisions are avoidance actions within the meaning of Art 4 (2) sentence 2 (m) of the European Insolvency Regulation is debatable”.

37 — Virgós–Schmit jelentés, 91. pont.

38 — Például arról a helyzetről van szó, amikor az eljáró felszámoló a csődeljárás során megtámadási keresetet nyújtott be, mint az alapeljárásban is. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy az 1346/2000 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének m) pontja az olyan jogügyletek érvénytelenítésével kapcsolatos kereseteket, illetve szabályokat érinti, amelyek alapja a *lex fori concursus*. Ezzel szemben az általános jogi szabályok csak annyiban alkalmazhatók, amennyiben a *lex fori concursus* lehetővé teszi. Lásd ebben az értelemben: Virgós Soriano, M. és Garcimartín Alférez, F. J., *i.m.*, 135. o.; Virgós, M. és Garcimartín, F., *i.m.*, 135. o. Lásd e tekintetben a jelen indítvány 43. pontját.

39 — Virgós–Schmit jelentés, 91. pont.

40 — Lásd analógia útján: LBI-ítélet (C-85/12, EU:C:2013:697), amely a hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról szóló, 2001. április 4-i 2001/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 125., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 15. o.) rendelkezéseire vonatkozik, és amelyben a Bíróságnak a jelen ügyben szereplőkkel lényegileg azonos rendelkezéseket kellett értelmeznie.

B – Az 1346/2000 rendelet 13. cikkének egy, a fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően teljesített jogügyletre való alkalmazhatóságáról

52. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, valamint a jelen indítvány 45. és 49. pontjából kitűnik, hogy az osztrák területen található számlaköveteléseken fennálló, foglaláson alapuló zálogjog a fizetésképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelem után keletkezett, és így az InsO 88. §-a alapján a fizetésképtelenségi eljárás megindításának időpontját követően hatálytalanná vált.

53. Ugyanakkor az 1346/2000 rendelet 13. cikke egy kivételt ír elő a *lex fori concursus* alkalmazása alól, amely szerint a szóban forgó jogügyletet nem lehet érvényesen megtámadni, ha az összes hitelező számára hátrányos jogügylet által előnyhöz jutó személy bizonyítja, hogy „az adott jogügyletre egy másik tagállam joga irányadó, mint ahol az eljárást megindították, és ez jog a vonatkozó esetben nem teszi lehetővé a jogügylet semmilyen megtámadását”.

54. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegileg azt kívánja megtudni, hogy az 1346/2000 rendelet 13. cikke alkalmazható-e egy olyan helyzetre, amelyben egy dologi jog a fizetésképtelenségi eljárás megindítása előtt keletkezett, és az e jogcímen lefoglalt összeg megfizetésére ezen eljárás megindítását követően került sor.

55. E kérdés megválaszolása érdekében először kitérek az 1346/2000 rendelet 13. cikkének hatályára, majd másodsor vizsgálom, hogy a foglaláson alapuló zálogjog keletkezése tekinthető-e meghatározó időpontnak az említett cikk alkalmazása szempontjából.

1. Az 1346/2000 rendelet 13. cikkének hatályáról

56. Mindenekelőtt szeretném kiemelni, hogy egyetértek a lényegileg H. Lutz és a német kormány által a tárgyaláson előadott elemzéssel, amely szerint az 1346/2000 rendelet 13. cikke nem tartalmaz semmilyen olyan információt, amely alapján különbséget lehetne tenni a hátrányt okozó jogügyletek között aszerint, hogy azokra a fizetésképtelenségi eljárás megindítása előtt vagy után került sor.

57. E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés tartalmának meghatározása során tekintettel kell lenni mind annak megfogalmazására, mind összefüggéseire és céljaira.⁴¹ Valamely uniós jogi rendelkezés értelmezése szempontjából annak keletkezése is relevánsnak bizonyulhat.⁴²

58. Az 1346/2000 rendelet 13. cikkének szövegezése kapcsán „az összes hitelező számára hátrányos jogügylet által előnyhöz jutó személy bizonyítja”, „a vonatkozó esetben” és „semmilyen” kifejezések használata alátámasztja a kivétel korlátozó jellegét az 1346/2000 rendelet 4. cikkében rögzített általános szabályhoz képest. A Virgós–Schmit jelentés szerint az első kifejezés folytán e rendelkezés az érintett, a bizonyítás terhét viselő fél kérelmére anyagi jogi kivételt jelent a *lex fori concursus* alkalmazása alól.⁴³ Ezenfelül a tárgyalás során a Bizottság megalapozottan hivatkozott az említett jelentésből származó „a vonatkozó esetben” és „semmilyen” kifejezésekre. Az elsőt illetően, azt úgy kell értelmezni, hogy a jogügyletet ne lehessen konkrétan, vagyis az ügy összes konkrét körülményére figyelemmel megtámadni. Nem elegendő egy absztrakt veszély kockázata fennállásának megállapítása. Végül a „semmilyen” kifejezés azt jelenti, hogy a jogügyletet nem lehet érvényteleníteni sem a fizetésképtelenségi eljárás saját szabályainak alkalmazása, sem pedig a vonatkozó általános jogi szabályok alkalmazása révén.⁴⁴

41 — Lásd: Cilfit és társai ítélet (283/81, EU:C:1982:335, 20. pont), valamint Kronos Titan és Rhein-Ruhr Beschichtungs-Service ítélet (C-43/13 és C-44/13, EU:C:2014:216, 25. pont).

42 — Lásd: Inuit Tapiriit Kanatami és társai kontra Parlament és Tanács ítélet (C-583/11. P, EU:C:2013:625, 50. pont).

43 — Moss, G., Fletcher, I. F. és Isaacs, S., *i.m.*, 297. o.: „This will involve not only providing the relevant foreign law but also the relevant facts”.

44 — Virgós–Schmit jelentés, 138. pont; Virgós Soriano, M. és Garcimartín Alférez, F. J., *i.m.*, 137. o., valamint Moss, G., Fletcher, I. F. és Isaacs, S., *i.m.*, 296. o.

59. Ami az értelmezett jogi szabály rendszerét és célját illeti, emlékeztetek arra, hogy az 1346/2000 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének m) pontja és 13. cikke együttes alkalmazásából következő kollíziós szabályozás általános hatályú a rendelet rendszerében. E szabályozás még az 5. cikk védelme alá eső dologi jogokra is vonatkozik. Ily módon az 1346/2000 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének m) pontja a *lex fori concursusból* eredő érvénytelenítési szabályokra vagy keresetekre vonatkozik, 13. cikke pedig az e jog alkalmazása alóli kivétel.⁴⁵ Ez utóbbi cikk ugyanis olyan „vétő” szabályként működik, amely kizárja a hátrányos jogügyletnek az eljárás megindítása szerinti állam jogából következő érvénytelenítését. Az említett cikk célja tehát nem más, mint a hitelező, illetve harmadik személy jogos bizalmának megőrzése a *lex causaenak* megfelelő jogügylet érvényességét illetően (mind az általános jog rendelkezései, mind pedig a fizetéseképtelenségi eljárásra vonatkozó szabályok tekintetében), egy másik *lex fori concursus* zavaró hatásai esetén.⁴⁶

60. Végül e megfontolásokat alátámasztja a szóban forgó rendelkezés keletkezése. Ahogy ugyanis azt a Virgós–Schmit jelentés tanúsítja, az 1346/2000 rendelet 13. cikke a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtt keletkezett vagy teljesített, és a jelen ügyhöz hasonlóan a felszámoló megtámadási keresetei által fenyegetett „hátrányt okozó jogügyletekre” vonatkozik. Ekképpen e cikk nem alkalmazandó a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása után történt elidegenítésekre. A hitelezőknek az ilyen utólagos jogügyletek érvénytelenségébe vetett bizalma ugyanis nem érdemel fokozott védelmet, mivel az már nem indokolt.

61. Úgy vélem tehát, hogy e megfontolások összessége egyértelműen az 1346/2000 rendelet 13. cikkének korlátozó értelmezése mellett szól. A jelen ügyet illetően azonban, ahogy arra megalapozottan mutat rá a kérdést előterjesztő bíróság is, kétséges, hogy az ilyen értelmezés érvényes akkor is, ha a hitelező vagyongyarapodása – miként az alapeljárásban is – egy, az eljárás megindítása előtt már megszerzett dologi jogon alapul. E tekintetben, ha a kifizetésre még nem került volna sor a megtámadási kereset benyújtásának időpontjában, a felszámolónak kérnie kellett volna a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtt keletkezett, foglaláson alapuló zálogjog visszavonását. Márpedig az 1346/2000 rendelet 13. cikke alkalmazandó lett volna az ilyen helyzetre.

2. A foglaláson alapuló zálogjog keletkezéséről mint az 1346/2000 rendelet 13. cikkének alkalmazása szempontjából meghatározó körülményről

62. Hadd kezdjem ezt az elemzést egy kérdéssel: a jelen ügyben úgy kell-e tekinteni a valamely dologi jog, a jelen esetben foglaláson alapuló zálogjog által biztosított összeg H. Lutz részére történő kifizetésének időpontját, mint olyan lényeges elemet, amely igazolja az 1346/2000 rendelet 13. cikkének alkalmazását?

63. Álláspontom szerint nem.

64. A Bizottság szerint, amennyiben az eljárás megindítása előtt tényleges, bár visszavonható, foglaláson alapuló zálogjog jött létre az adós vagyonán, akkor az 1346/2000 rendelet 13. cikkének alkalmazása szempontjából nem releváns, hogy a dologi jog által garantált összeg kifizetésére az eljárás megindítását követően került sor. Ez az érv számomra meggyőzőnek tűnik. Véleményem szerint kizárólag a foglaláson alapuló zálogjog keletkezését kell meghatározónak tekinteni az említett rendelet 13. cikkének alkalmazása szempontjából. Ekképpen kizárólag a dologi jog keletkezése tekinthető hátrányt okozó jogügyletnek. Amennyiben nem jött volna létre a dologi jog, a *lex fori concursus*

45 — Emlékeztetül, az adós fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtt teljesített jogügyleteinek érvénytelenítésére vonatkozó, az 1346/2000 rendelet által kialakított szabályozás először a *lex fori concursus* alkalmazását írja elő (a 4. cikk (2) bekezdésének m) pontja), de lehetővé teszi joghatásainak kiküszöbölését a jogügyletre vonatkozó jogra hivatkozva (13. cikk). Ugyanakkor, mivel az e rendelet 13. cikkében szereplő „jogügylet” kifejezés e rendelkezés elég széles értelmezését teszi lehetővé, releváns annak hangsúlyozása, hogy az e szabályozás alkalmazására vonatkozó lehetőségnek nemcsak az adós hátrányt okozó jogügyletei esetén kell fennállnia, hanem azon joghatások tekintetében is, amelyek *ipso iure* állnak be, vagy eljárási jellegűek, mint a jelen ügyben is. Lásd ebben az értelemben: Virgós Soriano, M. és Garcimartín Alférez, F. J., *i.m.*, 134. és 135. o.

46 — Lásd ebben az értelemben: Virgós–Schmit jelentés, 136. és 138. o., valamint Moss, G., Fletcher, I. F. és Isaacs, S., *i.m.*, 297. o.

lehetett volna alkalmazni, és H. Lutz nem hivatkozhatott volna e rendelkezésre. Az adós társaság bankja által H. Lutz részére teljesített kifizetés ugyanis pusztán a fizetésképtelenségi eljárás megindítását megelőzően keletkezett végrehajtási zálogjog következménye volt. Ezenfelül, ahogy azt képviselője a tárgyaláson előadta, H. Lutz nem láthatta előre a fizetésképtelenségi eljárás megindítását, amelyre 2008. augusztus 4-én került sor, sem abban az időpontban, amikor az osztrák bíróságokhoz fordult, sem pedig akkor, amikor az említett végrehajtási zálogjog keletkezett.

65. Ezt az értelmezést megerősíti az 1346/2000 rendelet által kialakított mechanizmus szerkezete is, amely egyrészt a más tagállamokban található vagyontárgyakon fennálló dologi jogok érintettségének hiányára (5. cikk) támaszkodik – ezáltal kizárva az ilyen jogokat a fizetésképtelenségi eljárás hatálya alól –, másrészt pedig a hitelezők vagy harmadik személyek által egy jogügylet érvényességébe vetett jogos bizalom védelmére (13. cikk).

66. Ami először a dologi jogoknak az 1346/2000 rendelet 5. cikke által biztosított védelmét illeti, e megoldást érdemi okok miatt választották, mint az azon tagállambeli kereskedelem védelméről való gondoskodás érdekében, ahol a vagyontárgyak találhatóak, valamint a jogbiztonság biztosítása céljából. A dologi jogok rendkívül fontos szerepet játszanak a hitelezésben és a vagyonok mobilizálása területén. Védelmet biztosítanak ugyanis jogosultjaik számára az adós fizetésképtelenségének kockázatával szemben, és előnyös feltételek mellett teszik lehetővé a hitelhez jutást.⁴⁷ Ekképpen véleményem szerint a jogbiztonság és a hitelezőknek a teljesített jogügyletekbe vetett jogos bizalma jelennek meg, mint alapvető elemek. Ezenkívül olyan eljárási indokok is igazolják a dologi jogok fokozott védelmét, mint az 1346/2000 rendelet azon intézményi céljai, amelyek a vagyon kezelése egyszerűsítésének és megkönnyítésének szükségességéhez kapcsolódnak.⁴⁸

67. Ami másodszor az 1346/2000 rendelet 13. cikkét illeti, a jelen indítvány 30. és 65. pontjában kifejtett megfontolásokból kitűnik, hogy az e rendelkezés által rögzített megoldás elsődlegesen a hitelezők vagy harmadik személyek által egy a *lex causaenak* megfelelő jogügylet érvényességébe vetett jogos bizalom védelmét célozza. E tekintetben osztom a H. Lutz és a Bizottság által ismertetett elemzést, amely szerint figyelemmel az osztrák jogra és tekintettel az alapeljárás összes körülményére, a szóban forgó jogügyletet nem lehet megtámadni.⁴⁹

68. A fenti megfontolások összessége alapján úgy vélem, hogy az 1346/2000 rendelet 13. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazható egy olyan helyzetre, amelyben egy dologi jog a fizetésképtelenségi eljárás megindítása előtt keletkezett, és az e jogcímen lefoglalt összeg megfizetésére ezen eljárás megindítását követően került sor.

C – Az 1346/2000 rendelet 13. cikkében előírt kivételes szabályozással összefüggésben a lex causae által előírt elévülési, megtámadási és jogvesztő határidőkről

69. A második kérdés arra vonatkozik, hogy az 1346/2000 rendelet 13. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az azt jelenti, hogy a *lex causae* szabályozza az időmúláshoz kapcsolódó joghatásokat is. Pontosabban a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné megtudni, hogy az említett 13. cikkben előírt kivételes szabályozás vonatkozik-e a *lex causae* elévülési, megtámadási és jogvesztő határidőire is.

47 – Virgós–Schmit jelentés 97. o.

48 – Uo., 97. pont.

49 – Lásd a jelen indítvány 20. pontját.

70. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a német jog szabályai szerint a számlaköveteléseken fennálló, foglaláson alapuló zálogjog a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelmet követően keletkezett, tehát az az InsO 88. §-a értelmében ezen eljárás megindításának időpontját követően hatályát veszítette.⁵⁰ Ugyanakkor az osztrák jog releváns szabályai szerint E. Bäuerle megtámadási keresete érvényesíthetelenné vált, mivel eltelt az a fizetéseképtelenségi eljárás megindításától számított egyéves határidő, amely alatt a felszámoló adott esetben keresetet indíthatott. Ezzel szemben a német jogban az ilyen kereset benyújtására nyitva álló határidő három év.

71. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a német jogtudomány megosztott e kérdésben. Ekképpen a jogtudomány egy részében az az álláspont, hogy nem a *lex causaenak* kell szabályoznia az alkalmazandó elévülési vagy jogvesztő határidőket. Az ilyen határidőknek mint eljárási jellegű rendelkezéseknek a *lex fori concursusból* kell következniük.⁵¹ Ezzel szemben egy másik jogtudományi irányzat azt állítja, hogy a *lex causaera* hivatkozást úgy kell értelmezni, mint egy általános utalást annak valamennyi szabályára, beleértve az elévülésre vagy a jogvesztésre vonatkozó szabályokat is.

72. Nem tudok egyetérteni az első elemzéssel, ezzel szemben – ahogy azt az alábbiakban kifejtem – egyetértek a másodikkal.⁵²

73. Egyrészt az első kérdés vizsgálata során a jelen indítvány 57–60. pontjában már szoltam az 1346/2000 rendelet 13. cikke hatályának meghatározásáról, figyelemmel annak megfogalmazására, összefüggéseire és céljaira.⁵³ Ebből az elemzésből többek között az következik, hogy „a vonatkozó esetben” kifejezés azokra az esetekre vonatkozik, amikor egy jogügylet nem támadható meg, figyelemmel az ügy összes konkrét körülményére. Véleményem szerint egyértelmű, hogy az időmúlás, és ennél fogva az azt szabályozó anyagi jogi és eljárási szabályok az adott ügy említett sajátos körülményei közé tartoznak.⁵⁴ E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság is megerősíti, hogy ilyen konkrét körülménynek tekinthető adott esetben az időmúlás miatti jogvesztés is.

74. Másrészt, továbbíve e gondolatmenetet, hivatkozni kell H. Lutz, a portugál kormány és a Bizottság észrevételeire. Ezek ugyanis lényegileg úgy vélik, hogy az 1346/2000 rendelet 13. cikke egy olyan jogügyletre hivatkozik, amelyet „semmilyen [módon]” nem lehet megtámadni, így az nem korlátozódik a *lex causae* szerinti megtámadás anyagi jogi feltételeire, hanem kiterjed többek között az elévülésre vagy a jogvesztésre vonatkozó rendelkezésekre is. Márpedig, ahogy azt már korábban jeleztem, e kifejezés azt jelenti, hogy a jogügylet a jelen ügghöz hasonlóan nem érvényteleníthető, sem a fizetéseképtelenségi eljárásokra vonatkozó szabályok, sem pedig az általános jog e jogügyletre alkalmazandó szabályai alapján.⁵⁵ Ami ez utóbbiakat illeti, figyelemmel többek között arra, hogy az elévülés a különböző jogrendszerekben eltérő jellegű, a *lex causae* alkalmazása álláspontom szerint azon jogrendszer koherenciájának tiszteletben tartása mellett szól, amelyhez az tartozik, és ebből következően e jogrendszer anyagi jogi és eljárásjogi rendelkezései koherenciájának tiszteletben tartása mellett.

50 — Lásd a jelen indítvány 19. pontját is.

51 — A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben kiemeli, hogy ezen álláspont néhány képviselője ez alól kifejezetten kizárja a megtámadási jog gyakorlására vonatkozó határidőket. Véleményük szerint e határidők tekintetében a *lex fori concursus* és a *lex causae* alapján kell elvégezni a kumulatív vizsgálatot oly módon, hogy a megtámadási jog gyakorlására a két határidő közül a rövidebbnek kell vonatkoznia, ami a jelen ügyben H. Lutznak kedvez.

52 — A Bizottság beadványaiban megjegyzi, hogy az az érv, amely szerint a *lex causae* elévülési vagy jogvesztő határidőit eljárási jellegük miatt nem kell figyelembe venni az 1346/2000 rendelet 13. cikkével összefüggésben, a jelen ügyben problematikus, figyelemmel a jogvesztő határidő anyagi jogi jellegére az osztrák jogban.

53 — Lásd: Cilfit és társai ítélet (EU:C:1982:335, 20. pont), valamint Kronos Titan és Rhein-Ruhr Beschichtungs-Service ítélet (EU:C:2014:216, 25. pont).

54 — Virgós–Schmit jelentés 137. pont.

55 — Uo., 138. pont, valamint Virgós Soriano, M. és Garcimartín Alferez, F. J., *i.m.*, 136. o. Lásd továbbá Virgós, M. és Garcimartín, F., *i.m.*, 136. o.

75. E tekintetben a Bizottság beadványaiban előadja, hogy az 1346/2000 rendelet 13. cikkének minden olyan értelmezése, amely kizárja a nemzeti jogban eljárási jellegű határidőnek minősített elévülési határidőket, önkényes megkülönböztetést jelentene a tagállamok által követett elméleti modellek között, és akadályozná az említett rendelkezés egységes értelmezését.

76. Ezt az álláspontot erősítik meg a Róma I. rendelet rendelkezései is.⁵⁶ Ekképpen a kérdést előterjesztő bíróság, H. Lutz és a Bizottság megalapozottan hivatkozik az említett rendelet 12. cikke (1) bekezdésének d) pontjára, amely szerint az időmúlás által egy szerződéses jogra gyakorolt hatást az a jogrendszer határozza meg, amely alá a szóban forgó jog tartozik.⁵⁷ Pontosabban, e cikknek megfelelően, a Róma I. rendelet alapján a szerződésre alkalmazandó jog irányadó különösen „a kötelezettségek megszűnésének különböző módjai[ra], valamint az elévülés[re] és a határidő lejártához fűződő jogvesztés[re]”,⁵⁸ amelyek ennél fogva *anyagi jogi jellegűnek minősülnek*, és a *lex causae* hatálya alá tartoznak.

77. Ezenkívül emlékeztetek arra – ahogy az a jelen indítvány 30., 65. és 67. pontjából is kitűnik –, hogy az 1346/2000 rendelet 13. cikke a hitelezőnek a jogügylet állandóságába vetett bizalma védelmét szolgálja. Ekképpen egy olyan hitelező, aki a *lex causae*-nek megfelelően bíz a jogügylet érvényességében, nem szembesülhet váratlanul egy másik tagállam fizetéseképtelenségi eljárási jogának alkalmazásával.⁵⁹

78. Mindenesetre véleményem szerint egyáltalán nem kétséges, hogy az elévülési, illetve jogvesztési szabályok részét képezik a jogügyletek érvénytelenítésére vonatkozó szabályozásnak. Ekképpen, ha egy jogügylet a *lex causae* szerint megtámadási kereset útján támadható meg, mint az alapügyben is, az ilyen kereset benyújtására nyitva álló határidő azonban már eltelt, akkor nem látok olyan indokot, amely alapján úgy lehetne tekinteni, hogy az ilyen jogügylet az 1346/2000 rendelet 13. cikkének megfelelően továbbra is megtámadható.⁶⁰

79. Következésképpen, figyelemmel a fenti körülményekre, úgy vélem, hogy az 1346/2000 rendelet 13. cikkében előírt kivételes szabályozás vonatkozik a *lex causae* elévülési, megtámadási és jogvesztő határidőire is.

D – A megtámadási kereset érvényesítése során betartandó alaki követelmények meghatározására alkalmazandó jogról

80. Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy az 1364/2000 rendelet 13. cikke tekintetében a megtámadási jog gyakorlása során tiszteletben tartandó alaki követelményeket a *lex causae* vagy a *lex fori concursus* határozza-e meg.

56 — A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról (Róma I.) szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 177, 6. o.).

57 — A Bizottság hozzászólja, hogy a Róma I. rendelet alkalmazandó jogra vonatkozó szabályai általános jelleggel azt követelik meg a megbízott felszámolótól, hogy tartsa tiszteletben a külföldi jogot azokban az esetekben, amikor egy másik ország érintett, ami a gyakorlatban nem jelent jelentős nehézségeket.

58 — Lásd e tekintetben: Gaudemet-Tallon, H., „Convention de Rome du 19 juin 1980 et règlement ‘Rome I’ du 17 juin 2008. Détermination de la loi applicable. Domaine de la loi applicable”, *JurisClasseur Europe Traité*, 3201. sz. füzet, 2009, 119–121. o.: „A szerződés érdemére alkalmazandó jog határozza meg tehát az elévülés időtartamát, valamint a megszakítási és nyugvási okokat. Ugyanezen cikkek a jogvesztéseket is a szerződésre alkalmazandó jog hatálya alá rendelik”. A kontinentális Európa államainak jogrendszereiben általánosan elfogadott, hogy az elévülést a *lex causae* szabályozza, Zralek, J., *Przedawnienie w międzynarodowym obrocie handlowym*, Zakamycze, Kraków, 2005, 142. o.

59 — Virgós Soriano, M. és Garcimartín Alférez, F. J., *i.m.*, 135. o.

60 — Uo., 136. o.

81. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat ugyanis kifejti, hogy a német jogban egy alakiságokhoz nem kötött nyilatkozat, amely kifejezésre juttatja, hogy a felszámoló visszatérítési igényt kíván érvényesíteni, elegendő ahhoz, hogy megszüntesse a hitelezőnek a fizetés érvényességébe vetett bizalmát. Ezzel szemben az osztrák jogban a megtámadásra csak a csődeljárás megindításától számított egyéves határidőn belül előterjesztett bírósági kereset útján lehet érvényesen hivatkozni, a hitelező bizalma pedig e tekintetben közömbös.

82. Egyetértek a Bizottság azon érvével, amely szerint a jogügylet jogosultja nem ismeri az egy másik jogrendszerből eredő határidőket és alaki követelményeket. Számára az egyetlen meghatározó körülmény ugyanis az volt, hogy tudta, hogy saját jogrendszere hatályos határidején belül érvényesen benyújtották a megtámadási keresetet. Ily módon a jelen ügyben az osztrák jog szerint a megszerzett vagyontárgy megőrzése kizárólag attól a kérdéstől függ, hogy előterjesztettek-e visszaszolgáltatás iránti keresetet a fizetéseképtelenségi eljárás megindításától számított egyéves határidőn belül, vagy sem, ami kizárja a jelen ügyben a felszámoló 2009. március 10-i peren kívüli levelét.

83. Márpedig e tekintetben az 1346/2000 rendelet (24) preambulumbekzdése kimondja, hogy annak érdekében, hogy az eljárás megindításának helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamokban a jogos elvárások védelme és a folyó ügyletek biztonsága biztosított legyen, rendelkezéseket kell hozni számos, a főszabály alóli kivételről. Ily módon e rendelet 13. cikkének koncepciója mint a jogosult rendelkezésére álló „vétó” szabály nem követeli meg azt, hogy a felszámoló kumulatív jelleggel bizonyítsa egy jogügylet megtámadhatóságát mindkét érintett jogrendszerben.

84. Ezenkívül utalok fenti elemzésemre a „semmilyen” kifejezéssel kapcsolatban, amelyből kitűnik, hogy a *lex causaera* való hivatkozásnak általános hivatkozásnak kell lennie.

85. Emlékeztetek arra is, hogy az alaki követelmények nem csupán anyagi jogi jellegű, hanem eljárási követelményeket is képezhetnek. Ennélfogva a megtámadási jog gyakorlásának szabályait elsősorban a *lex causaenak* kell meghatároznia. Láthatóan ellentétes ugyanis az alkalmazandó jogrendszer koherenciájával, ha különbséget tesznek az elévülési határidőkre vonatkozó kérdések, és az alakiságokra vonatkozó kérdések között, annak érdekében, hogy azok eltérő jog hatálya alá tartozzanak. Következésképpen a jelen ügyben a hátrányt okozó jogügylet nem támadható meg a *lex fori concursusból* eredő megtámadási jog peren kívüli gyakorlása révén.

86. Ezt az álláspontot egyébként alátámasztja az 1346/2000 rendelet alkalmazásáról szóló értékelő jelentés is.⁶¹ Ekképpen több nemzeti jelentés is hangsúlyozza, hogy az 1346/2000 rendelet 13. cikke szükséges a felek jogviszonyaikra alkalmazandó jogi szabályozással kapcsolatos jogos elvárásai védelme érdekében.⁶²

87. Ezzel szemben a német kormány által a tárgyaláson tett szóbeli észrevételeiben követett okfejtés, amely szerint a *lex causae* teljes körű alkalmazása olyan gyakorlati nehézségekbe ütközne, amelyek az egyéb jogrendszerek felszámoló általi meghatározásához és vizsgálatához kapcsolódnak, számomra nem meggyőző. Véleményem szerint az, hogy elemezni kell más jogrendszerek megtámadási kereset benyújtásához előírt alaki követelményeit, nem jelent túlzott terhet a felszámoló számára. E tekintetben a fent említett értékelő jelentésből kitűnik, hogy az 1346/2000 rendelet 13. cikke nem lép túl azon, ami a nemzetközi ügyek (és így a nemzetközi magánjog) területén megszokott, amennyiben

61 — Lásd: Heidelberg-Luxembourg-Bécs jelentés, 213. o.

62 — E tekintetben lásd a 24. kérdésre adott választ a belga, az észt, a spanyol, a lett és a román nemzeti jelentésben. Az Egyesült Királyság jelentésében például az 1346/2000 rendelet 13. cikkét sikernek tekintik a hitelezők jogos érdekeinek védelme terén. Uo., 213. o.

több mint egy nemzeti jog figyelembevételét igényli. A jelentős számú nemzeti jelentés alapján rögzített gyakorlatban ugyanis egy második jogi szabályozás figyelembevétele nem jelent leküzdhetetlen nehézségeket.⁶³ Ekképpen az említett jelentés semmilyen módosításra, illetve korlátozásra sem tett javaslatot az említett cikk *lex causaera* való hivatkozása tekintetében.⁶⁴

88. Következésképpen, figyelemmel a fenti megfontolásokra, úgy vélem, hogy az 1346/2000 rendelet 13. cikke tekintetében a jog gyakorlása során tiszteletben tartandó alaki követelményeket a *lex causae* határozza meg.

VI – Véggövetkeztetések

89. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a következőképpen válaszolja meg a Bundesgerichtshof által előterjesztett kérdéseket:

- 1) A fizetésektelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000 tanácsi rendelet 13. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazható egy olyan helyzetre, amelyben egy dologi jog a fizetésektelenségi eljárás megindítása előtt keletkezett, és az e jogcímen lefoglalt összeg megfizetésére ezen eljárás megindítását követően került sor.
- 2) Az 1346/2000 rendelet 13. cikkében előírt kivételes szabályozást úgy kell értelmezni, hogy az vonatkozik a *lex causae* által előírt elévülési, megtámadási és jogvesztő határidőkre is.
- 3) Az 1346/2000 rendelet 13. cikke tekintetében a jog gyakorlása során tiszteletben tartandó alaki követelményeket a *lex causae* határozza meg.

63 — Uo., 214. o.

64 — Uo., 215. o.